

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändringar i lagstiftningen om social- och hälsovård för att införa en terapigaranti för barn och unga

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att hälso- och sjukvårdslagen, socialvårdslagen, lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande, lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården samt statsrådets förordning om innehållet i och beredningen av samarbetsavtal mellan välfärdsområden ändras.

Genom propositionen genomförs föresatsen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilken ”barns och ungas lika tillgång till korttidspsykoterapi eller annan effektiv psykosocial behandling på basnivå tryggas genom lagstiftning (en terapigaranti för barn och unga enligt regeringens modell)”. Syftet med propositionen är att främja förebyggande och behandling av psykiska problem hos barn och unga samt att öka tillgången till stöd för psykisk hälsa inom primärvården och socialvårdens tjänster på basnivå. Med barn och unga avses personer under 23 år.

I propositionen föreslås att det till hälso- och sjukvårdslagen och lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande fogas en bestämmelse om att korttidspsykoterapi eller ur psykoterapin härledd strukturerad och tidsbegränsad psykosocial behandling ska inledas inom primärvården inom 28 dygn från det att behovet av sådan behandling konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

Det föreslås även att det som service inom mentalvårdsarbete ska ordnas psykosocialt stöd för barn och unga inom socialvården, där ovannämnda psykosociala metoder används i tillämpliga delar i serviceuppgifterna inom socialvården. Ett beslut om service inom mentalvårdsarbete ska verkställas inom en månad från det att ärendet inletts. Dessutom föreslås att det till 4 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården fogas ett omnämmande om att servicen är avgiftsfri.

I propositionen föreslås även att statsrådets förordning om innehållet i och beredningen av samarbetsavtal mellan välfärdsområden ändras. I samarbetsavtalet ska det bestämmas om ibruktagande och användning av psykosociala metoder för barn och unga så att metoderna bildar en helhet som samordnar verksamheten inom social- och hälsovården.

Genom att föreskriva om en maximitid inom vilken en psykosocial intervention som omfattas av lagstiftningen ska inledas när det gäller barn och unga strävar man efter att garantera mentalvård och stöd för psykisk hälsa i rätt tid samt att stärka barns och ungas rätt till de social- och hälsovårdstjänster som de behöver. Regeringens proposition är en del av genomförandet av den nationella servicereform som beretts av social- och hälsovårdsministeriet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2025 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2025.

1.

Lag

om ändring av 53 och 55 § i hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 53 § och 55 § 1 mom., av dem 53 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 581/2022 samt 55 § 1 mom. sådant det lyder i lag 116/2023, som följer:

53 §

Särskilda bestämmelser om tillgång till mentalvård för barn och unga

Korttidspsykoterapi eller ur psykoterapin härledd strukturerad och tidsbegränsad psykosocial behandling inom primärvården ska i fråga om barn och unga under 23 år inledas inom 28 dygn från det att behovet av sådan behandling konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

Inom den psykiatriska specialiserade sjukvården för barn och unga under 23 år ska bedömningen av vårdbehovet inledas inom tre veckor från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård som välfärdsområdet ansvarar för eller till en verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård i samband med primärvården. Om bedömningen av vårdbehovet kräver en bedömning av en specialist, särskild bilddiagnostik eller särskilda laboratorieundersökningar, ska bedömningen och de behövliga undersökningarna göras inom sex veckor från det att remissen anlände.

Psykiatrisk specialiserad sjukvård som utifrån en bedömning av vårdbehovet konstaterats vara nödvändig ska i fråga om barn och unga under 23 år, med beaktande av hur brådskande vården är, ordnas inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

55 §

Offentliggörande av uppgifter

Ett välfärdsområde ska månadsvis i det allmänna datanätet offentliggöra nyckeltal för den föregående kalendermånaden om hur de i 51, 51 a och 51 b § samt 53 § 1 mom. föreskrivna längsta väntetiderna har hållits samt med fyra månaders mellanrum nyckeltal om hur de i 51 c och 52 § samt 53 § 2 och 3 mom. föreskrivna längsta väntetiderna har hållits. Institutet för hälsa och välfärd producerar nyckeltalen utifrån de uppgifter som institutet fått med stöd av 5 och 5 c § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Institutet för hälsa och välfärd ska ge behövliga uppgifter till välfärdsområdet för offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____
_____

2.

Lag

om ändring av 25 a och 45 § i socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 45 § 2 mom., sådant det lyder i lag 677/2023, samt
fogas till 25 a §, sådan den lyder i lag 1280/2022, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.,
som följer:

25 a §

Service inom mentalvårdsarbete

Dessutom ska det som service inom mentalvårdsarbete ordnas sådant psykosocialt stöd för barn och unga
under 23 år där strukturerade och tidsbegränsade psykosociala arbetsmetoder som härletts ur psykoterapin
används.
-----

45 §

Beslutsfattande och verkställighet som gäller socialvården

I brådskande fall ska beslutet verkställas utan dröjsmål och i fall som inte är brådskande utan ogrundat
dröjsmål. Ett i 25 a § 2 mom. avsett beslut om service inom mentalvårdsarbete för barn och unga under 23 år
ska dock verkställas senast inom en månad från det att ärendet inletts och övriga beslut senast inom 3 månader
från det att ärendet inletts. Tiden kan vara längre än detta om utredningen av ärendet av något särskilt skäl
kräver en längre handläggningstid eller om verkställigheten fördröjs av något annat särskilt skäl som hänger
samman med klientens behov.

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____
_____

3.

Lag

om ändring av 10 a § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 10 a § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019), sådan paragrafen lyder i lag 118/2023, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

10 a §

Att få icke-brådskande vård

Korttidspsykoterapi eller ur psykoterapin härledd strukturerad och tidsbegränsad psykosocial behandling inom primärvården ska i fråga om högskolestuderande under 23 år inledas inom 28 dygn från det att behovet av sådan behandling konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1292/2022, som följer:

4 §

Avgiftsfri socialservice

-
- 1) socialt arbete enligt 14 § 1 mom. 1 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), social handledning enligt momentets 2 punkt, social rehabilitering enligt momentets 3 punkt, familjearbete enligt momentets 4 punkt, dagcenterservice som särskild service inom alkohol- och drogarbete enligt momentets 16 punkt, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor enligt momentets 19 punkt, övervakning av umgänge mellan barn och förälder enligt momentets 20 punkt, psykosocialt stöd som ordnas som service inom mentalvårdsarbete enligt 25 a § 2 mom. i den lagen och stöttat umgänge och övervakade byten enligt 27 § i den lagen samt verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade, med undantag för transporter och måltider, enligt 27 d och 27 e § i socialvårdslagen (710/1982),
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

1.

Lag

om ändring av 53 och 55 § i hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 53 § och 55 § 1 mom., av dem 53 § sådan den lyder delvis
ändrad i lag 581/2022 samt 55 § 1 mom. sådant det lyder i lag 116/2023, som följer:

Gällande lydelse

53 §

*Att få vård inom mentalvårdstjänsterna för barn
och unga*

Inom mentalvårdstjänsterna för barn och unga ska bedömningen av vårdbehovet inledas inom tre veckor från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård som välfärdsområdet ansvarar för eller till en verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård i samband med primärvården. Om bedömningen av vårdbehovet kräver en bedömning av en specialist, särskild bilddiagnostik eller särskilda laboratorieundersökningar, ska bedömningen och de behövliga undersökningarna göras inom sex veckor från det att remissen anlände *till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård i välfärdsområdet.*

Vård eller behandling som utifrån en bedömning av vårdbehovet konstaterats vara nödvändig ska i fråga om personer under 23 år, med beaktande av hur brådskande vården är, ordnas inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

55 §

Offentliggörande av uppgifter

Ett välfärdsområde ska månadsvis i det allmänna datanätet offentliggöra nyckeltal för den föregående kalendermånaden om hur de i 51, 51 a och 51 b § föreskrivna längsta väntetiderna har hållits samt med fyra månaders mellanrum nyckeltal om hur de i 51 c, 52 och 53 § föreskrivna

Föreslagen lydelse

53 §

***Särskilda bestämmelser om tillgång till
mentalvård för barn och unga***

Korttidspsykoterapi eller ur psykoterapin härledd strukturerad och tidsbegränsad psykosocial behandling inom primärvården ska i fråga om barn och unga under 23 år inledas inom 28 dygn från det att behovet av sådan behandling konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

Inom den psykiatriska specialiserade sjukvården för barn och unga under 23 år ska bedömningen av vårdbehovet inledas inom tre veckor från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård som välfärdsområdet ansvarar för eller till en verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård i samband med primärvården. Om bedömningen av vårdbehovet kräver en bedömning av en specialist, särskild bilddiagnostik eller särskilda laboratorieundersökningar, ska bedömningen och de behövliga undersökningarna göras inom sex veckor från det att remissen anlände.

Psykiatrisk specialiserad sjukvård som utifrån en bedömning av vårdbehovet konstaterats vara nödvändig ska i fråga om *barn och unga* under 23 år, med beaktande av hur brådskande vården är, ordnas inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

55 §

Offentliggörande av uppgifter

Ett välfärdsområde ska månadsvis i det allmänna datanätet offentliggöra nyckeltal för den föregående kalendermånaden om hur de i 51, 51 a och 51 b § *samt 53 § 1 mom.* föreskrivna längsta väntetiderna har hållits samt med fyra månaders mellanrum nyckeltal om hur de i 51 c och 52 §

Gällande lydelse

längsta väntetiderna har hållits. Institutet för hälsa och välfärd producerar nyckeltalen utifrån de uppgifter som institutet fått med stöd av 5 och 5 c § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Institutet för hälsa och välfärd ska ge behövliga uppgifter till välfärdsområdet för offentliggörande.

Föreslagen lydelse

och 53 § 2 och 3 mom. föreskrivna längsta väntetiderna har hållits. Institutet för hälsa och välfärd producerar nyckeltalen utifrån de uppgifter som institutet fått med stöd av 5 och 5 c § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Institutet för hälsa och välfärd ska ge behövliga uppgifter till välfärdsområdet för offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 25 a och 45 § i socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 45 § 2 mom., sådant det lyder i lag 677/2023, samt fogas till 25 a §, sådan den lyder i lag 1280/2022, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

25 a §

Service inom mentalvårdsarbete

Föreslagen lydelse

25 a §

Service inom mentalvårdsarbete

Dessutom ska det som service inom mentalvårdsarbete ordnas sådant psykosocialt stöd för barn och unga under 23 år där strukturerade och tidsbegränsade psykosociala arbetsmetoder som härletts ur psykoterapi används.

45 §

Beslutsfattande och verkställighet som gäller socialvården

I brådskande fall ska beslutet verkställas utan dröjsmål och i fall som inte är brådskande utan ogrundat dröjsmål. Beslutet ska dock verkställas senast inom tre månader från det att ärendet inletts. Tiden kan vara längre än detta om utredningen av ärendet av något särskilt skäl kräver en längre handläggningstid eller om verkställigheten fördröjs av något annat särskilt skäl som hänger samman med klientens behov.

45 §

Beslutsfattande och verkställighet som gäller socialvården

I brådskande fall ska beslutet verkställas utan dröjsmål och i fall som inte är brådskande utan ogrundat dröjsmål. Ett i 25 a § 2 mom. avsett beslut om service inom mentalvårdsarbete för barn och unga under 23 år ska dock verkställas senast inom en månad från det att ärendet inletts och övriga beslut senast inom 3 månader från det att ärendet inletts. Tiden kan vara längre än detta om utredningen av ärendet av något särskilt skäl kräver en längre handläggningstid eller om verkställigheten fördröjs av något annat särskilt skäl som hänger samman med klientens behov.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av av 10 a § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 10 a § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019), sådan paragrafen lyder i lag 118/2023, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

10 a §

Att få icke-brådskande vård

Föreslagen lydelse

10 a §

Att få icke-brådskande vård

Korttidspsykoterapi eller ur psykoterapin härledd strukturerad och tidsbegränsad psykosocial behandling inom primärvården ska i fråga om högskolestuderande under 23 år inledas inom 28 dygn från det att behovet av sådan behandling konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1292/2022, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Avgiftsfri socialservice

Föreslagen lydelse

4 §

Avgiftsfri socialservice

1) socialt arbete enligt 14 § 1 mom. 1 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), social handledning enligt momentets 2 punkt, social rehabilitering enligt momentets 3 punkt, familjearbete enligt momentets 4 punkt, dagcenterservice som särskild service inom alkohol- och drogarbete enligt momentets 16 punkt, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor enligt momentets 19 punkt, övervakning av umgänge mellan barn och förälder enligt momentets 20 punkt, stöttat umgänge och övervakade byten enligt 27 § i den lagen samt verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade, med undantag för transporter och

1) socialt arbete enligt 14 § 1 mom. 1 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), social hand-ledning enligt momentets 2 punkt, social rehabilitering enligt momentets 3 punkt, familjearbete enligt momentets 4 punkt, dagcenterservice som särskild service inom alkohol och drogarbete enligt momentets 16 punkt, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor enligt momentets 19 punkt, övervakning av umgänge mellan barn och förälder enligt momentets 20 punkt, *psykosocialt stöd som ordnas som service inom mentalvårdsarbete enligt 25 a § 2 mom. i den lagen* och stöttat umgänge och övervakade byten enligt 27 § i den lagen samt verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för

Gällande lydelse

måltider, enligt 27 d och 27 e § i socialvårdslagen (710/1982),

-----

Föreslagen lydelse

handikappade, med undantag för transporter och måltider, enligt 27 d och 27 e § i socialvårdslagen (710/1982),

-----

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om innehållet i och beredningen av samarbetsavtal mellan välfärdsområden

I enlighet med statsrådets beslut
fogas till statsrådets förordning om innehållet i och beredningen av samarbetsavtal mellan välfärdsområden (309/2023) en ny 2 a § som följer:

2 a §

Ibruktagande av metoder inom social- och hälsovården

I samarbetsavtalet ska på det sätt som avses i 36 § 3 mom. 8 punkten i lagen om ordnande av social- och hälsovård åtminstone bestämmas om ibruktagande och användning av sådana i 53 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen och 25 a § 2 mom. i socialvårdslagen avsedda psykosociala metoder i arbetet för barn och unga under 23 år inom primärvården och socialvården. I avtalet ska bestämmas om ibruktagandet och användningen av metoderna så att de bildar en helhet som samordnar verksamheten inom social- och hälsovården.